

Reactie op consultatie Besluit toekomst pensioenen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Gebruik de solidariteitsreserve voor een koopkrachtig pensioen	4
3	Vastzetten projectierendement	5
4	Loslaten van de leenrestrictie	5
5	Risicohouding en leeftijdsafhankelijke rendementstoedeling	6
6	Life cycle model	7
7	Minimaal vereist eigen vermogen	7
8	Verantwoordingsorganen	7

1 Inleiding

Het Besluit toekomst pensioenen is een belangrijke invulling van het nieuwe pensioenstelsel. In het besluit zien we dat een aantal zaken verbeterd kunnen of moeten worden om tot een goed werkend pensioenstelsel te komen.

Onze belangrijkste voorstellen zijn als volgt:

- Gebruik de solidariteitsreserve voor een (bijna gegarandeerd) koopkrachtig pensioen.
- Zet het projectierendement niet vast na de pensioeningangsdatum
- Zet duidelijke grenzen aan het opheffen van de leenrestrictie
- Bepaal de rendementstoerekening niet op het systeem met risicohoudingen per cohort, maar op basis van individuele keuzes.

Confident is een onafhankelijk adviesbureau. Dit rapport is gemaakt op eigen initiatief en niet op verzoek van of in overleg met andere belanghebbenden. Ik hoop met dit rapport te kunnen bijdragen aan een koopkrachtiger, transparanter en persoonlijker pensioen.

Graag ben ik bereid om de genoemde punten verder toe te lichten en te bespreken.

drs. H.J. Bets AAG
Tel. 0615092959
H.Bets@ConfidentBV.nl

2 Gebruik de solidariteitsreserve voor een koopkrachtig pensioen

In hoofdstuk 1g staan een aantal eisen t.a.v. de solidariteitsreserve. De belangrijkste zijn:

- De baten en lasten van de solidariteitsreserve moeten in lijn zijn met de doelstelling van de reserve.
- Er moet worden voorkomen dat op voorhand bepaalde generaties uitsluitend voor- of nadelen hebben van de reserves.
- Er zijn regels voor het opvangen van onverwachte inflatie uit de solidariteitsreserve.

In zowel de MvT als ook in het besluit worden geen concrete voorbeelden van doelstellingen genoemd.

Wel staat in de MvT dat de solidariteitsreserve zodanig vormgegeven moet worden dat er geen sprake is van een ex-ante herverdeling. De tekst in het Besluit is door de toevoeging van het woordje “uitsluitend” in strijd met deze eis uit de MvT.

Ook het voorbeeld uit de MvT waarin de solidariteitsreserve wordt gevuld uit overrendement en het vermogen wordt uitgedeeld op basis van belegd vermogen is in strijd met het voorkomen van ex-ante herverdeling.

De regels rond de onverwachte inflatie zijn opvallend. Waarom zou je deelnemers en gepensioneerden willen beschermen tegen onverwachte inflatie, terwijl de bescherming tegen de “gewone” inflatie nog niet geregeld is.

Een alternatieve invulling is als volgt:

- De gepensioneerden krijgen jaarlijks de 1-jaarsrente vermeerderd met de inflatie bijgeschreven en krijgen zo een koopkrachtig pensioen.
- De inflatie wordt bijgeschreven vanuit de solidariteitsreserve en als dit niet toereikend is tot maximaal 6% vanuit het overrendement.
- De beleggingen van de gepensioneerden worden zodanig belegd dat ze naar verwachting meer dan de benodigde 1-jaarsrente plus inflatie opleveren. Een portefeuille met de verdeling 50/50 zou hier nu voor volstaan.
- De niet-gepensioneerden krijgen hun eigen overrendement. Het overrendement van de gepensioneerde gaat naar de solidariteitsreserve.

Onze berekeningen laten zien dat met deze verdeling voor gepensioneerden een koopkrachtig pensioen ontstaat met een grote mate van zekerheid. Bijkomende voordelen zijn dat de spreiding over 10 jaar niet meer nodig is en dat er geen risicohouding voor gepensioneerden meer hoeft te worden bepaald. Ook is er geen sprake van een ex-ante herverdeling. Het geld van de gepensioneerden kan immers net als in het huidige systeem risicovoller worden belegd zonder dat de gepensioneerden het risico lopen. Voor de niet-gepensioneerden geldt dat zij naar verwachting een beloning krijgen voor het risico dat zij lopen en dat is economisch een faire deal.

3 Vastzetten projectierendement

In het besluit is opgenomen dat het projectierendement na de ingangsdatum van het pensioen uitsluitend kan wijzigen als gevolg van wijzigingen van de parameter voor het rendement of wijziging van de risicohouding. En dat de risicohouding voor langere tijd wordt vastgezet.

Dit impliceert dat het projectierendement niet kan wijzigen als gevolg van wijzigingen van de rente.

Mogelijk is dit anders bedoeld en dan adviseer ik om de tekst hierop aan te passen.

Mocht dit wel zo bedoeld zijn, dan betekent dit dat de uitkering op een anderen (beperkte) manier gevoelig wordt voor rentewijzigingen. Het bieden van een volledig beschermingsrendement voor rentewijzigingen werkt dan eerder destabiliserend op de uitkeringen dan stabiliserend. In dit geval adviseer ik om de opzet van het beschermingsrendement voor renteveranderingen hierop aan te passen.

4 Loslaten van de leenrestrictie

In het besluit staat dat het loslaten van de leenrestrictie onderbouwd moet worden.

In de MvT staat een voorbeeld uitgewerkt waarin de overrendementen worden toebedeeld op basis van het te bereiken kapitaal. In dit voorbeeld lopen de deelnemers tot 30 jaar een beleggingsrisico vergelijkbaar met meer dan 400% in aandelen. De kans op verlies van het gehele opgebouwde vermogen is te groot. Hieruit blijkt hoe makkelijk ten onrechte kan worden gedacht dat de leenrestrictie kan worden opgeheven.

Ik adviseer om de toepassing het opheffen van de leenrestrictie of duidelijk verder te beperken of niet toe te staan.

5 Risicohouding en leeftijdsafhankelijke rendementstoedeling

Het systeem met het bepalen van risicohoudingen en leeftijdsafhankelijke rendementstoerekening is te complex, wetenschappelijk nog onvoldoende onderbouwd en niet nodig. Bovendien leidt het tot een niet te verantwoorden pensioenstelsel.

Bijkomend nadeel is dat deelnemers verplicht worden om deel te nemen aan bepaalde cohorten, terwijl zij op basis van hun individuele gegevens beter in een ander beleggingsprofiel zouden passen. Een profiel dat vaak wel voor een ander cohort beschikbaar is.

Het belangrijkste punt is echter dat de risicohouding in de huidige opzet niet gerelateerd aan een doel is. Er wordt dus belegd zonder doel, terwijl de risicohouding, dat een randvoorwaarde zou moeten zijn opeens het doel is geworden. Dit is een principiële fout.

Meer over de nadelen van de huidige opzet en een goed alternatief kunt u vinden in mijn reactie op de internet consultatie op de Wet toekomst pensioenen van januari 2021.

Als alternatief is het ook mogelijk om drie beleggingsfondsen te creëren.

Beleggingsfonds 1: Beleggen met indexatieambitie

In dit fonds wordt gestreefd naar het projectierendement plus inflatie. Dit kan door een mix van beleggingen in vastrentende en zakelijke waarden. Het fonds kent dus geen garantie.

Beleggingsfonds 2: Beleggen met nominale garantie

In dit fonds wordt de uitkering in euro's gegarandeerd. Er is dus geen garantie op het (tussentijdse) vermogen en zeker geen garantie op koopkracht. Bij negatieve rentes krijg je dus ook een gegarandeerd verlies op het vermogen. Het renterisico voor de gepensioneerden wordt afgedekt.

Beleggingsfonds 3: Beleggen met maximaal rendement en risico

In dit fonds wordt vooral gestreefd naar maximaal rendement, zonder dat het vermogen negatief kan worden. Dit fonds is geschikt voor jonge deelnemers en voor deelnemers/gepensioneerden voor wie het pensioen een klein deel van het (toekomstige) inkomen is.

De deelnemers kunnen vervolgens kiezen in welk beleggingsfonds of welke beleggingsfondsen zij willen participeren.

Om de risico's voor gepensioneerden te beperken kan beleggingsfonds 2 ook aangepast worden aan de beschrijving in hoofdstuk 2, zodat zij een koopkrachtig pensioen met een grote mate van zekerheid krijgen.

Deze opzet biedt dus een doelgericht beleggingsbeleid met maatwerk en risicobeheersing op individueel niveau. Het opstellen van risicohoudingen naar leeftijdscohorten en deelnemersgroepen wordt hiermee overbodig.

Bovendien kunnen de beleggingsfondsen makkelijk op hun doelmatigheid beoordeeld worden en kan het bestuur dus ook transparant verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de per fonds behaalde resultaten.

Bijkomend voordeel is dat de resultaten van de pensioenfondsen per beleggingsfonds goed vergelijkbaar zijn en de resultaten per fonds ook goed vergeleken kunnen worden. Dit is een groot voordeel bij bijvoorbeeld het beoordelen van waardeoverdrachten.

Een pensioenfonds kan een default verdeling vaststellen voor deelnemers die geen keuze kunnen of willen maken.

6 Life cycle model

In zowel de concept-wet als ook in het Besluit toekomst pensioenen wordt de toepassing van het life-cycle models niet alleen als een gewenste methode, maar ook als de enige methode gepresenteerd. Life cycle modellen zijn zeker nuttige modellen, zeker daar waar het kapitaal op één bepaalde datum beschikbaar moet zijn.

Bij pensioenen zijn echter niet één moment bepalend, maar een groot aantal uitkeringsmomenten in de toekomst. Daar komt bij dat het gewenste bedrag in de toekomst niet een zekerbedrag is, maar vaak bestaat uit een nominaal bedrag gecorrigeerd voor inflatie. Mijn advies is om andere vormen van beleggen dan life cycles niet op voorhand uit te sluiten.

7 Minimaal vereist eigen vermogen

In artikel 11a is opgenomen dat een pensioenfonds dat niet voldoet aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen direct maatregelen neemt om aan de eisen te voldoen. Er staat echter niet bij welke vermogens hiervoor aangesproken mogen worden.

8 Verantwoordingsorganen

Verantwoordingsorganen krijgen straks een belangrijke rol bij de overgang naar het nieuwe contract. Het is belangrijk dat zij hun rol straks goed en onafhankelijk van het bestuur kunnen invullen.

Hiervoor is het nodig dat verantwoordingsorganen een eigen budget krijgen voor opleiding en adviezen, dat zij voldoende tijd krijgen voor hun taak en dat zij alle benodigde informatie krijgen.

Neem in de wet of het besluit regels op die garanderen dat verantwoordingsorganen hun taak naar behoren kunnen invullen.